

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Recente ontwikkelingen in het Belgische gezondheidsrecht

Christophe Lemmens

Gastprofessor UAntwerpen - Antwerp Health Law and Ethics Chair (AHLEC)

Advocaat-partner Dewallens & partners

Inhoud

- Proefschriften
- Coronapandemie
- Ziekenhuizen
- Beroepsuitoefening
- Kwaliteitswet
- Aansprakelijkheid
- Euthanasie
- Patiëntenrechten

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Proefschriften

Proefschriften

- **Sien Loos, *Grensoverschrijdende toegang tot levenseinde-diensten in Europa: een analyse in het licht van de mensenrechtenwetgeving en het EU-recht*, UAntwerpen & KU Leuven, 2023**
- **Julie Hantson, *Juridische aspecten van mobiele gezondheidszorg of mHealth*, UAntwerpen, 2023**
- **Daniela Spajić,, *KU LeuvePatient data sharing for the improvement of healthcare and medical research: towards a moral duty of patients to share health-related data?*, 2023**
- **Lies D'Hondt, *Bijzondere receptiviteit voor schade in het buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht: de aansprakelijke neemt het slachtoffer zoals hij het aantreft?*, UAntwerpen, 2023**
- **Céline Joisten, *Le traitement de l'incertitude causale en droit de la responsabilité civile*, Universiteit Luik, 2023**

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Coronapandemie

Arresten GwH

- **GwH 1 juni 2023, nr. 84/2023**
 - Vernietigingsberoep tegen akten houdende instemming met samenwerkingsakkoord van 12 maart 2021 betreffende de verwerking van gegevens met betrekking tot vaccinaties tegen COVID-19
 - Gedeeltelijke vernietiging onderdeel artikel m.b.t. mededeling gegevens geregistreerd in Vaccinnet
- **GwH 17 mei 2023, nr. 77/2023, 76/2023 en 75/2023**
 - Vernietigingsberoepen tegen verschillende akten m.b.t. Covid Safe Ticket verworpen

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Ziekenhuizen

Ziekenhuisnetwerken

- **Wet van 28 februari 2019 tot wijziging van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen, wat de klinische netwerking tussen ziekenhuizen betreft, BS 28 maart 2019**
 - Verplichte samenwerking tussen ziekenhuizen
 - Zie overzicht 2023 voor bespreking
- **C. Lemmens, *Ziekenhuisnetwerken*, Antwerpen, Intersentia, 2023**
- **KB van 9 april 2024 tot uitvoering van artikel 14/7, tweede en vierde lid, van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen, BS 19 april 2024**
 - Samenwerkingen mogelijk met bepaalde onderdelen van Militair Hospitaal Koningin Astrid als referentiepunt i.k.v. supraregionale zorgopdrachten (bv. brandwondencentrum)
 - Artikel 14/1, 4° Ziekenhuiswet: supraregionale zorgopdrachten zijn zorgopdrachten die niet in elk locoregionaal klinisch ziekenhuisnetwerk mogen worden aangeboden

Ziekenhuisconcentraties

- **Positie Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) juli 2020: netwerken moeten zich als “concentratie” aanmelden, op straffe van hoge boetes**
- **Wet van 29 maart 2021 tot wijziging van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen, wat de toepassing van de voorafgaande controle op concentraties van de klinische netwerking tussen ziekenhuizen betreft, BS 16 april 2021**
 - Uitzondering voor oprichting ziekenhuisnetwerk en latere wijziging samenstelling daarvan
- **Art. 57 wet van 29 maart 2024 tot uitvoering van Verordening (EU) 2022/1925 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2022 over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector, en tot wijziging van Richtlijnen (EU) 2019/1937 en (EU) 2020/1828 en tot wijziging van diverse bepalingen houdende de organisatie en de bevoegdheden van de Belgische Mededingingsautoriteit, BS 3 mei 2024**
 - Concentraties van ziekenhuizen niet aanmeldingsplichtig (alle mogelijke samenwerkingsvormen en ongeacht of ze deel uitmaken van zelfde netwerk of niet), tenzij samen omzet van meer dan 900 mio euro en minstens 2 ziekenhuizen elk een omzet van minstens 250 mio euro
 - Reden: ziekenhuissamenwerkingen zijn noodzakelijk i.f.v. toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van de zorg; streng gereguleerde en geen klassieke sector of markt

Hoofddarts

- **Art. 18, lid 2, 1° Ziekenhuiswet**
 - Ieder ziekenhuis moet een hoofddarts hebben, die verantwoordelijk is voor de goede gang van zaken in het medisch departement; hij wordt benoemd en/of aangewezen door de beheerder
- **Art. 9 wet van 13 november 2023 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid, BS 24 november 2023**
 - Handhavingsbevoegdheden m.o.o. waarborgen veiligheid en kwaliteit van de zorg (net zoals eerder netwerkhoofddarts)
 - Schriftelijke waarschuwing van ziekenhuisarts bij gedrag strijdig met het medisch aspect, de kwaliteit van de zorg of de veiligheid van de patiënten
 - Schriftelijke instructie aan ziekenhuisarts om de kwaliteit van de medische activiteit te handhaven en/of te verbeteren en/of de veiligheid van de patiënten te waarborgen
 - Uitoefening bevoegdheden door hoofddarts in nauw overleg met de beheerder en de medische raad
 - Geen sancties, geen afbreuk aan diagnostische en therapeutische vrijheid, niet bindend

Ereloonsupplementen – zware medische beeldvorming

- **Art. 11 wet van 13 november 2023 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid, BS 24 november 2023**
 - Verbod van ereloonsupplementen bij patiënten die niet gehospitaliseerd zijn en aan wie in het ziekenhuis verstrekkingen worden verleend met toepassing van zware medische beeldvorming (CT, SPECT-CT, PET, PET-CT, PET-NMR, NMR)
 - Reden: toegankelijkheid van zorg, beperkte keuzevrijheid, essentiële diagnostiek, financiering van de apparatuur door de overheid
 - Wel supplementen mogelijk indien de verstrekkingen worden verleend op uitdrukkelijk verzoek van de patiënt tussen 18 en 8 u of op zaterdag, zondag en feestdagen, mits info over financiële gevolgen en uitdrukkelijke, schriftelijke toestemming patiënt
 - Nooit supplementen indien voorschrijvende arts melding maakt van dringende medische noodzaak
 - Vordering tot schorsing verworpen door GwH 16 mei 2024, nr. 56/2024

Ereloonsupplementen – verhoogde tegemoetkoming

- **Art. 22 wet van 29 november 2022 houdende diverse bepalingen inzake gezondheidszorg, BS 9 december 2022**
 - Verbod voor zorgverleners om ereloonsupplementen aan te rekenen voor ambulante zorgen die verstrekt worden aan patiënten die recht hebben op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming
 - Art. 24: Koning bepaalt datum van inwerkingtreding
 - KB van 12 maart 2024 tot uitvoering van het hoofdstuk 2 van de wet van 29 november 2022 houdende diverse bepalingen inzake gezondheidszorg, wat betreft de toepassing van het verbod op ereloonsupplementen voor geneeskundige verzorging verleend door artsen aan rechthebbenden op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, BS 22 maart 2024
 - Vanaf 1/1/2026, maar al vanaf 1/1/2025 voor artsen t.a.v. patiënten met automatisch recht (zonder inkomensonderzoek) op verhoogde tegemoetkoming
 - KB van 17 maart 2024 tot uitvoering van het hoofdstuk 2 van de wet van 29 november 2022 houdende diverse bepalingen inzake gezondheidszorg, wat betreft de toepassing van het verbod op ereloonsupplementen voor geneeskundige verzorging verleend door tandheelkundigen aan rechthebbenden op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, BS 22 maart 2024
 - Vanaf 1/7/2026 en vanaf 1/1/2025 voor sommige verstrekkingen

Ereloonsupplementen – verhoogde tegemoetkoming

- **Art. 22 wet van 29 november 2022 houdende diverse bepalingen inzake gezondheidszorg, BS 9 december 2022**
- **Vernietigingsberoep verworpen door GwH 11 april 2024, nr. 44/2024**
 - Geen schending van gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel: maatregel is pertinent, noodzakelijk en redelijk verantwoord i.f.v. waarborgen toegankelijke zorg, efficiëntie verhoogde verzekeringstegemoetkoming en bescherming rechthebbenden + supplementen nog steeds mogelijk bij andere patiënten

Inhoudingen op artsenhonoraria

- **Artsenhonoraria (samen met BFM) belangrijke financieringsbron voor ziekenhuizen**
- **Art. 155 Ziekenhuiswet**
 - §1, lid 1, 3°: centraal geïnde honoraria worden aangewend voor o.a. dekking van de kosten veroorzaakt door de medische prestaties die niet door het budget financiële middelen worden vergoed
 - §3: toepassing van inhoudingen die in percenten kunnen worden uitgedrukt en worden vastgesteld op grond van tarieven bepaald in onderlinge overeenstemming tussen de beheerder en de medische raad; Koning kan opsomming geven van kosten m.o.o. vaststelling tarieven en normen bepalen voor evaluatie en aanrekening van kosten
 - Overtreding is strafbaar (art. 164, 5° Ziekenhuiswet)
- **KB van 12 juli 2023 tot vaststelling van de normen voor de aanrekening en evaluatie van de kosten op de centraal geïnde honoraria in toepassing van artikel 155, § 3, van de wet op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen, gecoördineerd op 10 juli 2008, BS 6 oktober 2023**
 - Aanrekening van kosten enkel voor daadwerkelijk gemaakte kosten die niet reeds vergoed worden door BFM of inkomsten gefedereerde entiteiten en mits zorgvuldige kostenbeheersing
 - Verantwoording kosten o.b.v. gegevens, informatieverstrekking aan medische raad en toelichting binnen Financiële Commissie

Varia

- **Art. 10 wet van 13 november 2023 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid, BS 24 november 2023**
 - Vermindering van budget van financiële middelen van een ziekenhuis indien binnen het ziekenhuis medische-specialistische onderzoeken en/of behandelingen op structurele wijze worden verricht zonder erkenning
- **KB van 21 maart 2024 tot uitvoering van de artikelen 13, 24 en 25 van de wet van 1 juli 2011 betreffende de beveiliging en bescherming van de kritieke infrastructuren, voor de sector gezondheidszorg, BS 4 april 2024**
 - Beveiligingsplan met maatregelen, alarmering medewerkers bij calamiteit binnen 15 min, afsluiten gebouwen en perimeter en activatie crisisteam binnen 30 min bij dreiging, acuut gevaar of last van bevoegde autoriteiten, oefeningen, enz.

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Beroepsuitoefening

Bekwame helpers (en mantelzorgers)

- **Wet van 11 juni 2023 tot wijziging van artikel 124, 1°, van de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015, teneinde de wetgeving betreffende de uitoefening van technische verpleegkundige verstrekkingen door een mantelzorger of door een bekwame helper, hierin aan te passen, BS 14 juli 2023**
 - Bekwame helpers maken zich (onder bepaalde voorwaarden en voor bepaalde verpleegkundige handelingen) niet meer schuldig aan het misdrijf van onwettige uitoefening van de verpleegkunde
 - Bekwame helpers zijn personen die in het kader van hun beroep of van een vrijwillige activiteit die buiten een zorginstelling (bv. op school, in kinderdagverblijf, ...) wordt uitgeoefend (<-> mantelzorgers, die naasten zijn), zorgen voor personen die in het dagelijkse leven bepaalde verpleegkundige verzorging moeten krijgen
 - Toelating vereist van een arts of verpleegkundige om verpleegkundige handelingen te stellen volgens een door deze laatste opgestelde procedure of zorgplan + toestemming van de patiënt
 - Regeling voor mantelzorgers wordt gelijklopend gemaakt
- **Wet van 18 juni 2023 tot invoering van een overlegprocedure in het kader van de uitoefening van technische verstrekkingen door bekwame helpers bedoeld in artikel 124, 1°, zesde lid, van de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015, BS 27 juli 2023**
 - O.a. sluiten van collectieve arbeidsovereenkomst op het niveau van de onderneming of instelling
 - Informatie- en raadplegingsplicht werkgever

Bekwame helpers (en mantelzorgers)

- **Koninklijk besluit van 29 februari 2024 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 11 juni 2023 tot wijziging van artikel 124, 1°, van de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015, teneinde de wetgeving betreffende de uitoefening van technische verpleegkundige verstrekkingen door een mantelzorger of door een bekwame helper, hierin aan te passen, en tot vaststelling van de lijst van de technische verpleegkundige verstrekkingen die kunnen worden toegestaan aan een bekwame helper, alsook de voorwaarden voor de uitoefening ervan en de vereiste opleidingsvoorwaarden voor die toelating, *BS 8 maart 2024***
- Lijst met verpleegkundige verstrekkingen die bekwame helpers kunnen uitvoeren o.b.v. instructie of opleiding
- Lijst met verpleegkundige verstrekkingen die bekwame helpers niet mogen uitvoeren
- Voorwaarden voor het uitvoeren van verpleegkundige handelingen door bekwame helpers
- Indien van toepassing: de toepasselijke opleidingsvereisten voor de bekwame helpers

Activiteiten die tot het dagelijkse leven behoren

- **KB van 29 februari 2024** bepalende de lijst van activiteiten die tot het dagelijkse leven behoren, alsmede de voorwaarden waaraan deze activiteiten moeten beantwoorden om als dusdanig te worden beschouwd, **BS 8 maart 2024**
 - Uitvoerings-KB van art. 23, §1, lid 4 WUG: *“De Koning kan (...) de lijst van activiteiten vaststellen die tot het dagelijkse leven behoren en die niet tot de uitoefening van de geneeskunst, de verpleegkunde, de kinesitherapie of een paramedisch beroep behoren. Hij kan daarenboven de voorwaarden vaststellen waaraan deze activiteiten moeten beantwoorden om als dusdanig te worden beschouwd.”*
 - Reden: (1) aansluiting bij reeds bestaande praktijk, (2) onzekerheid wegnemen ivm onwettige uitoefening, (3) GZB's (en bekwame helpers) ontlasten
 - (Relatief eenvoudige) activiteiten die, hoewel ze behoren tot de gezondheidszorg, ook door een niet-GZB mogen uitgevoerd worden
 - Geen specifieke instructie of opleiding nodig
 - Afhankelijk van de context moeten de activiteiten toch door een GZB worden uitgevoerd
 - Vaststelling van de lijst met activiteiten (bv. dagelijkse stoma-zorg, orale voedsel- en vochttoediening, spoelen van ogen, therapeutische baden, toediening geneesmiddelen, ...) en de voorwaarden om deze te mogen uitvoeren (geen verzet GZB en instemming van de patiënt)

Verpleegkundig beroep

- **Wet van 28 juni 2023 tot wijziging van de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015, teneinde de huidige titel van verpleegkundige aan Richtlijn 2005/36/EG te verduidelijken en de basisverpleegkundige en de klinisch verpleegkundig onderzoeker hierin op te nemen, BS 14 juli 2023**
 - Creatie van nieuwe beroepstitels voor verpleegkundigen (geen bijzondere beroepstitels)
 - Reden: (1) (deels) omzetting van Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties binnen de EU – n.a.v. ingebrekestellingen van door Europese Commissie omdat bepaalde opleidingsprogramma's niet voldeden aan minimale opleidingsvereisten, en (2) differentiatie van taken/bevoegdheden tussen verpleegkundigen ifv “*future-proof*” functiemodel
 - Nieuwe beroepstitels:
 - 1) **Basisverpleegkundige (art. 45, §1/2 WUG)**
Hoger beroepsonderwijs (niveau 5) – aanvulling op en ondersteuning van basisverpleegkundige
Voldoet niet aan minimale opleidingsvereisten voor verpleegkundige volgens Richtlijn 2005/36/EG
Overgangsregeling voor wie opleiding aanving voor academiejaar 2023-'24: mogelijkheid tot uitoefening verpleegkunde in de omstandigheden zoals ze die kennen
 - 2) **Verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg (art. 45, §1 WUG)**
Bachelor (niveau 6) - organisatie en coördinatie van de complexere verpleegkundige zorg
Voldoet aan minimale opleidingsvereisten voor verpleegkundige volgens Richtlijn 2005/36/EG => mogelijkheid tot Europese mobiliteit

Verpleegkundig beroep

3) Verpleegkundig specialist (art. 46/1 WUG)

Masterdiploma (niveau 7) – verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg + medische handelingen met het oog op het behoud, de verbetering en het herstel van de gezondheid van de patiënt t.a.v. welbepaalde doelgroep patiënten

4) Klinisch verpleegkundig onderzoeker (art. 46/2 WUG)

Doctoraat (niveau 8) – verpleegkundig specialist + rol als klinisch expert en geavanceerde academische competenties

In hoofdzaak onderwijs- en onderzoeksactiviteiten uit: ontwikkelen van nieuwe kennis + implementatie van "Evidence-Based" praktijken + adviserende rol met het oog op het optimaliseren van de kwaliteit van zorg en het verpleegkundig beroep

▪ Resem besluiten

- KB van 20 september 2023 bepalende de lijst van de verpleegkundige technische verstrekkingen betreffende de basisverpleegkundige, alsmede hun uitoefeningsvoorwaarden, BS 30 oktober 2023
- KB van 29 februari 2024 tot wijziging van het koninklijk besluit van 18 juni 1990 houdende vaststelling van de lijst van de technische verpleegkundige verstrekkingen en de lijst van de handelingen die door een arts of een tandarts aan beoefenaars van de verpleegkunde kunnen worden toevertrouwd, alsmede de wijze van uitvoering van die verstrekkingen en handelingen en de kwalificatievereisten waaraan de beoefenaars van de verpleegkunde moeten voldoen, BS 8 maart 2024
- KB van 14 april 2024 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 september 2023 bepalende de lijst van de verpleegkundige technische verstrekkingen betreffende de basisverpleegkundige, alsmede hun uitoefeningsvoorwaarden, BS 25 april 2024
- KB van 14 april 2024 tot vaststelling van de criteria om de titel van verpleegkundig specialist te dragen, BS 25 april 2024
- KB van 14 april 2024 tot vaststelling van de klinische activiteiten en medische handelingen die de verpleegkundig specialist kan uitoefenen en de voorwaarden waaronder de verpleegkundig specialist deze kan uitoefenen, BS 26 april 2024
- KB van 14 april 2024 tot modernisering van de lijst van de technische verpleegkundige verstrekkingen en de lijst van de handelingen die door een arts of een tandarts aan beoefenaars van de verpleegkunde kunnen worden toevertrouwd, BS 25 april 2024

Varia

- **Art. 4 wet van 13 november 2023 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid, BS 24 november 2023**
 - Bevoegdheid van vroedvrouw voor vaccinaties bij jonge kinderen tot en met de leeftijd van 2,5 jaar onder de door de Koning bepaalde voorwaarden
- **Besluit van de Vlaamse Regering van 23 februari 2024 tot wijziging van verschillende koninklijke besluiten over de vereisten voor de arts-diensthoofd, BS 18 maart 2024**
 - Arts-diensthoofd spoedgevallen, intensieve zorgen en mobiele urgentiegroep (MUG) kan activiteit spreiden over verschillende functies van hetzelfde ziekenhuis
- **Wet van 21 maart 2024 tot wijziging van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, BS 2 april 2024**
 - Uitstel verplichting tot volgen van professionele stage voor studenten klinische psychologie en klinische orthopedagogiek (van studenten die afstuderen in het academiejaar 2023-2024 e.v. naar academiejaar 2025-2026 e.v.)

Varia

- **Art. 51 Wet van 11 juli 2023 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid, BS 29 augustus 2023**
 - Bevoegdheid apotheker voor verrichten van de staalafname met het oog op de uitvoering van een snelle antigeentest, het uitvoeren van een snelle antigeentest en het interpreteren van het testresultaat en het meedelen van de resultaten van de uitgevoerde test aan Sciensano
- **Art. 2 Wet van 9 oktober 2023 tot wijziging van de wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, BS 11 oktober 2023**
 - Tijdelijke, verlengbare bevoegdheid apotheker voor toedienen griepvaccin en toedienen van adrenaline indien patiënt anafylactische shock ervaart
 - Verlenging met 1 jaar: KB van 18 december 2023 houdende verlenging van de uitwerking van de wet van 9 oktober 2023 tot wijziging van de wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, BS 27 december 2023
- **Art. 57 Wet van 11 juli 2023 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid, BS 29 augustus 2023**
 - Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) houdt een openbaar register van apotheken: het kadaster

Varia

- **KB van 21 april 2024** waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve overeenkomst van 21 december 2023, gesloten binnen de Nationale Paritaire Commissie Artsen-Ziekenhuizen, betreffende de evaluatie en aanpassing van de collectieve overeenkomst van 19 mei 2021, *BS 17 mei 2024*
 - Indexering basisloon en andere vergoedingen, uitbetaling lonen, max. en evenwichtig gespreide arbeidsprestaties, ...
- **Art. 2 wet van 28 februari 2022** houdende de vaccinatie en de toediening, door apothekers die hun beroep uitoefenen in voor het publiek opengestelde apotheken, van vaccins vergund voor de profylaxe van COVID-19, *BS 11 maart 2022*
 - Voorschrijven, toedienen en medicatievoorbereiding van vaccins enkel vergund voor de profylaxe van het coronavirus
 - Vernietigingsberoep verworpen door GwH 22 februari 2024, nr. 25/2024: o.a. nadruk op vereiste opleiding voor toediening vaccin gegeven door arts of verpleegkundige

Varia

▪ **GwH 21 december 2023, nr. 177/2023**

- Beroep tot vernietiging van de artikelen 2 en 3 van de wet van 27 november 2022 tot wijziging van de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen voor wat betreft de aanbodsbeheersing en van de artikelen 2 en 3 van de wet van 30 juli 2022 tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de aanbodsbeheersing van gezondheidszorgberoepen
- Nieuwe procedure voor vaststelling artsenquota; i.p.v. verdeelsleutel Rekenhof nu bepaling quota per gemeenschap na advies Planningscommissie Medisch-Aanbod
- Doel: planning en verdeling medisch aanbod over de gemeenschappen niet enkel o.b.v. bevolkingsaantal, maar ook o.a. demografische evoluties, veranderende zorgbehoeften van de bevolking en evoluties van het beroep, activiteit van de gezondheidszorgbeoefenaars en zorgorganisatie
- Beroep verworpen

Varia

▪ GwH 18 januari 2024, nr. 11/2024

- Prejudiciële vraag over artikel 68/1, § 2, lid 2 van de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015
- Erkenning/visum nodig voor uitoefening klinische psychologie; universitair diploma klinische psychologie nodig (opleiding van minstens 5 jaar of 300 ECTS-punten)
- Overgangsregeling: universitair diploma in het vakgebied van de klinische psychologie behaald voor inwerkingtreding artikel en aantoonbare beroepservaring van minstens 3 jaar
- Discriminatie omdat voorbehouden aan houders van universitair diploma in het domein van de psychologie, met uitsluiting van andere personen die ertoe zijn gemachtigd de titel van psycholoog te dragen met toepassing van artikel 14 van de wet van 8 november 1993?
- Ja volgens GwH, geen dwingende reden van algemeen belang om die andere personen (diploma hoger onderwijs en voldoende beroepservaring, i.f.v. waarborgen bekwaamheid) uit te sluiten van de overgangsregeling

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Kwaliteitswet

Diepe sedatie

- **Wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg, BS 14 mei 2019**
 - Openbaar en algemeen belang – kwaliteit en veiligheid zorg
 - Nood aan overzichtelijk wettelijk kader – art. 5 WPR onvoldoende
 - Zie overzicht 2023 voor bespreking
- **Art. 5-8 wet van 13 november 2023 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid, BS 24 november 2023**
 - Wijziging definitie anxiolyse en toevoegingen definities algemene anesthesie en diepe sedatie
 - Uitbreiding kwaliteitsvereisten naar diepe sedatie, o.a. hebben van procedure bij problemen, onmiddellijke nabijheid van (verantwoordelijke) arts-specialist in de anesthesie, max. 1 patiënt tegelijk en risico-evaluatie vooraf

Voorschrift

- **Art. 65-70 Wet van 11 juli 2023 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid, BS 29 augustus 2023**
 - Punctuele wijzigingen bepalingen voorschrift
 - Strafbaarstelling substitueren voorschrift in strijd met art. 6 Kwaliteitswet

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Aansprakelijkheid

Nieuw Burgerlijk Wetboek

- **(Oud) Burgerlijk Wetboek 21 maart 1804**
- **Wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 “Bewijs” in dat Wetboek, BS 14 mei 2019**
 - Boek 1. Algemene bepalingen
 - Boek 2. Personen, familie en relatievermogensrecht
 - Boek 3. Goederen
 - Boek 4. Nalatenschappen, schenkingen en testamenten
 - Boek 5. Verbintenissen
 - Boek 6. Buitencontractuele aansprakelijkheid
 - Boek 7. Bijzondere overeenkomsten
 - Boek 8. Bewijs
 - Boek 9. Zekerheden
 - Boek 10. Verjaring
- **Inhoud Boek 5. Verbintenissen vastgesteld bij art. 2 Wet 28 april 2022 (BS 1 juli 2022), met ingang van 1 januari 2023**
- **Inhoud Boek 6. Buitencontractuele aansprakelijkheid inmiddels aangenomen door Kamer op 1 februari 2024, nog niet gepubliceerd in BS, vermoedelijke inwerkingtreding op 1 januari 2025**

Boek 8. Bewijs

- **Met ingang van 1 november 2020**
- **Artikel 8.4 BW**
 - Hij die beweert, moet bewijzen en draagt bewijsrisico
 - Partijen moeten meewerken aan bewijsvoering
 - Omkering bewijslast in uitzonderlijke gevallen bij kennelijke onredelijkheid
- **Artikel 8.5 BW**
 - Bewijs leveren met redelijke mate van zekerheid
- **Artikel 8.6 BW**
 - Bewijs door waarschijnlijkheid mogelijk
- **Artikel 8.8 BW**
 - Bewijs kan met alle bewijsmiddelen geleverd worden
- **Artikel 8.29 BW**
 - Bewijs door feitelijke vermoedens

Boek 8. Bewijs – rechtspraak

▪ Nieuwe bewijsregels vaak toegepast in rechtspraak

- Zie overzicht 2023 voor voorbeelden
- Bv. Rb. Brussel (Fr.) 19 december 2023, *Con.M.* 2024, 35 (patiënt ontwaakt tijdens anesthesie, oogschade, omkering bewijslast bij onvolledig patiëntendossier)
- Bv. Antwerpen 11 september 2023, onuitg. (placentaloslating, te lang gewacht met aanleggen monitoring en overbrenging patiënte naar OK, discussie over tijdstippen (o.a. start bloedverlies en oproep noodbel), kind geboren met neurologische schade, bewijs bij waarschijnlijkheid van organisatiefout ziekenhuis)
- Bv. Gent 22 december 2022, *RW* 2023-24, 512, noot S. VAN EEKERT (verwisseling donorzaad jaren 1980, bewijs fout (verwisseling/vermenging van donorzaad) door feitelijke vermoedens)
- Bv. Gent 26 oktober 2023, onuitg. (hematoom na enkeloperatie, afsterven huidweefsel, diverse ingrepen, discussie over *informed consent*: geen omkering van bewijslast, wel MOZA)
- Bv. Rb. Brussel (Fr.) 25 oktober 2021, *RGAR* 2022, 15910 (oogoperatie, beperkte aantekeningen in patiëntendossier, bewijs bij waarschijnlijkheid van gebrek aan *informed consent*)

Nieuw Strafwetboek

- **Wet van 29 februari 2024 tot invoering van Boek I van het Strafwetboek, BS 8 april 2024**
 - Bv. straffen in 8 niveaus
 - Straf niveau 8: levenslange gevangenisstraf of een behandeling onder vrijheidsberoving van meer dan achttien jaar tot ten hoogste twintig jaar
 - ...
 - Straf niveau 1: een van de volgende straffen: geldboete van 200 euro tot 20.000 euro, werkstraf van twintig uur tot ten hoogste honderdtwintig uur, ...
- **Wet van 29 februari 2024 tot invoering van Boek II van het Strafwetboek, BS 8 april 2024**
 - Bv. artikelen 352 en 353 Sw. m.b.t. beroepsgeheim en uitzonderingen
- **Inwerkingtreding op 8 april 2026**

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Euthanasie

Samenstelling Euthanasiecommissie

- **Samenstelling commissie niet evident, verschillende oproepen in BS**
- **Wet van 19 juni 2023 tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie, wat de samenstelling van de federale controle- en evaluatiecommissie betreft, BS 29 september 2023**
 - Art. 6, §2, lid 1: de commissie bestaat uit zestien leden
 - 8 leden zijn doctor in de geneeskunde, van wie er minstens 2 (voorheen minstens 4) docent, hoogleraar of emeritus hoogleraar zijn aan een Belgische universiteit
 - 4 leden zijn docent, hoogleraar of emeritus hoogleraar in de rechten aan een Belgische universiteit of advocaat
 - 4 leden komen uit kringen die belast zijn met de problematiek van ongeneeslijk zieke patiënten

EHRM 4 oktober 2022: Mortier t. België

- **Verzoekschrift van zoon van psychiatrische patiënte die euthanasie kreeg**
- **Wel schending van art. 2 EVRM (recht op leven)**
 - Euthanasiewet op zich en *in casu* uitgevoerde euthanasie voldoen – voldoende waarborgen voor vrije wil (psychiatrische) patiënt
 - Controle achteraf echter onvoldoende doeltreffend volgens Hof
 - Probleem qua controle achteraf door Euthanasiecommissie: onafhankelijkheid en onpartijdigheid onvoldoende gewaarborgd – uitvoerende arts is lid van Euthanasiecommissie – verschoningsproblematiek – oplossing is opheffing anonimiteit registratieformulier (persbericht Euthanasiecommissie en wetsvoorstel in die zin ingediend)
 - Ook probleem qua te lange duurtijd van strafrechtelijk onderzoek
- **Geen schending van art. 8 EVRM (recht op privé- en familielevens)**
 - Patiënte wou kinderen niet betrekken
 - Na herhaaldelijk aandringen van betrokken artsen schreef ze een brief
 - Medisch beroepsgeheim fundamenteel
 - Artsen hebben gedaan wat ze konden om de patiënte te overtuigen

EHRM 4 oktober 2022: Mortier t. België – antwoord wetgever

- **Art. 135-138 wet van 28 maart 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen Ibis, BS 29 maart 2024**
 - Aanpassing registratieformulier en inhoud, nu 1 niet-anoniem geheel (voorheen 2 delen, commissie bekeek enkel 2de deel en opening 1ste deel kon enkel na meerderheidsbeslissing)
 - Enkel mededeling formulier aan leden commissie en adminpersoneel (geen andere persoon of instanties)
 - Verwijdering gegevens 20 jaar na overlijden betrokkene, tenzij rechtsvordering (tot in kracht van gewijsde gegane beslissing)
 - Geen deelneming van commissielid aan beraadslagingen over zaak indien uit formulier feiten of omstandigheden blijken waardoor zijn onafhankelijkheid of onpartijdigheid in het gedrang komt
 - Tweejaarlijks verslag commissie o.b.v. geanonimiseerde gegevens

GwH 20 oktober 2022, nr. 134/2022

- **Nawee van de zaak Tine Nys, psychiatrische patiënte die euthanasie kreeg**
 - Strafrechtelijke vervolging uitvoerende arts en adviserende artsen o.b.v. vergiftiging resp. mededaderschap
 - Vrijspraak o.b.v. gebrek aan bewijs wetsovertreding: Assisen Oost-Vlaanderen 31 januari 2020 en Assisen Oost-Vlaanderen 12 februari 2020
 - Burgerlijke partij tekende cassatieberoep aan – Cass. 15 september 2020: vernietiging arrest Assisen Oost-Vlaanderen 12 februari 2020 o.b.v. gebrekkige motivering vrijspraak en zaak (beperkt) verwezen naar Rb. Dendermonde
 - Strafrechtelijke vrijspraak stond vast – geen beroep van OM
 - Prejudiciële vraag Rb. Dendermonde aan GwH
- **Antwoord GwH**
 - Schending van artt. 10 en 11 Grondwet (gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel)
 - Niet onredelijk dat schending elke voorwaarde leidt tot strafsancties
 - Elke schending van voorwaarde of procedure leidt tot zelfde strafbaarstelling (vergiftiging – levenslange opsluiting) heeft echter onevenredige gevolgen
 - Ongrondwettigheid heeft geen gevolgen voor depenalisering van euthanasie indien wettelijke voorwaarden en procedures nageleefd worden
 - Wetswijziging nodig – gediversifieerd sanctieapparaat
- **Antwoord Rb. Dendermonde 24 oktober 2023**
 - Vordering tot schadevergoeding (materieel en moreel, 11.650 euro) eisers afgewezen, geen fout/schending grondvoorwaarden aangetoond

GwH 20 oktober 2022, nr. 134/2022 - – antwoord wetgever

- **Art. 134 en 139-140 wet van 28 maart 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen Ibis, BS 29 maart 2024**
 - Nieuw art. 3ter Euthanasiewet
 - De arts of de psycholoog die in het kader van de toepassing van artikel 3, § 2, 3° en 7°, artikel 3, § 3, 1° of artikel 4, § 2, tweede lid, 1°, een advies aflevert, kan voor dit feit alleen niet worden bestraft als dader of deelnemer aan de strafbare feiten bedoeld in artikel 13/3
 - Verantwoordelijkheid van check advies ligt bij uitvoerende arts
 - Adviserende arts is nog verantwoordelijk voor n.a.v. advies zelfstandig begane misdrijven (bv. valsheid in geschrifte of schending beroepsgeheim)

GwH 20 oktober 2022, nr. 134/2022 - – antwoord wetgever

- Nieuw art. 13/3 Euthanasiewet
 - §1: de arts die een euthanasie uitvoert, waarbij één van de volgende grondvoorwaarden niet wordt nageleefd, wordt gestraft met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar
 - Actueel verzoek
 - De meerderjarige of ontvoogde minderjarige patiënt zich in een medisch uitzichtloze toestand bevindt van aanhoudend en ondraaglijk fysiek of psychisch lijden dat niet gelenigd kan worden, en dat het gevolg is van een ernstige en ongeneeslijke, door ongeval of ziekte veroorzaakte aandoening
 - De minderjarige patiënt die oordeelsbekwaam is, zich in een medisch uitzichtloze toestand bevindt van aanhoudend en ondraaglijk fysiek lijden dat niet gelenigd kan worden en dat binnen afzienbare termijn het overlijden tot gevolg heeft, en dat het gevolg is van een ernstige en ongeneeslijke, door ongeval of ziekte veroorzaakte aandoening
 - Voorafgaand verzoek
 - De handelingsbekwame meerderjarige of ontvoogde minderjarige lijdt aan een ernstige en ongeneeslijke, door ongeval of ziekte veroorzaakte aandoening, is niet meer bij bewustzijn en deze toestand is volgens de stand van de wetenschap onomkeerbaar is
 - Opzettelijke levensbeëindiging zonder vrijwillig, overwogen en herhaald verzoek, door niet-arts of bij overtreding van meer dan één grondvoorwaarde strafbaar onder gemeenrechtelijke kwalificaties (art. 393 e.v. Sw.: doodslag, moord, vergiftiging)
 - Verzachtende omstandigheden mogelijk

GwH 20 oktober 2022, nr. 134/2022 - – antwoord wetgever

- §2, lid 1: de arts die een euthanasie uitvoert, waarbij één of meerdere van de procedurele voorwaarden bepaald in artikel 3, § 2, 3° en 7°, en § 3, 1°, of artikel 4, § 2, tweede lid, 1°, niet worden nageleefd, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar en een geldboete van 26 euro tot 1.000 euro, of één van die straffen alleen
 - Plicht om andere arts(en) te raadplegen bij actueel en voorafgaand verzoek
 - Verzachtende omstandigheden mogelijk
 - Overtreding andere procedurele of formele voorwaarden Euthanasiewet via tuchtrecht of burgerlijk recht

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Patiëntenrechten

Wet Patiëntenrechten (WPR)

- **Wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt, BS 26 september 2002**
- **Nadien punctuele wijzigingen**
- **“Grote” hervorming bij wet van 6 februari 2024 tot wijziging van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt en tot wijziging van bepalingen inzake rechten van de patiënt in andere wetten inzake gezondheid, BS 23 februari 2024**
 - WPR in 2002 vernieuwend, maar op 20 jaar tijd veel veranderd in samenleving en zorg (bv. geïntegreerde zorg, digitalisering en zorg rond levensdoelen patiënt)
 - Voordien resolutie, aanstelling experts door minister en publieke consultatie
 - Inwerkingtreding op 4 maart 2024

Definities (art. 2 WPR)

- **Beroepsbeoefenaar wordt gezondheidszorgbeoefenaar (GZB, Kwaliteitswet 2019)**
- **Actievere/participerende omschrijving van patiënt**
 - Voorheen: *“de natuurlijke persoon aan wie gezondheidszorg wordt verstrekt, al dan niet op eigen verzoek”* en nu: *“de natuurlijke persoon die gezondheidszorg ontvangt, al dan niet op eigen verzoek”*
- **Definitie vroegtijdige zorgplanning**
 - *“het continu denk- en communicatieproces tussen de patiënt, de gezondheidszorgbeoefenaar(s) en op verzoek van de patiënt de naasten met als doel de waarden, levensdoelen en voorkeuren van actuele en toekomstige zorg te bespreken”*
- **Definitie voorafgaande wilsverklaring**
 - *“het schriftelijk, hetzij op papier, hetzij elektronisch vastleggen van de wil van de patiënt voor het geval de patiënt niet meer zelf kan beslissen”*
- **Definitie vertrouwenspersoon**
 - *“een persoon die een patiënt bijstaat bij de uitoefening van zijn rechten als patiënt”*
- **Definitie vertegenwoordiger**
 - *“een persoon die de rechten van de patiënt uitoefent indien de patiënt niet in staat is om zelf zijn rechten als patiënt uit te oefenen”*

Opties

- **Koning kan extra bescherming bieden en nadere regels bepalen voor GZB's en verstrekkingen van gezondheidszorg (art. 3, §2)**
- **Koning kan naleving van bepaalde rechten verplichten voor personen die geen gezondheidszorgbeoefenaar zijn, maar wel gemachtigd zijn om bepaalde verstrekkingen van gezondheidszorg uit te voeren (bv. bekwame helper en mantelzorger) (art. 3, §3)**

Samenwerking en respect

- **Andere formulering medewerkingsplicht patiënt**
 - GZB en patiënt werken samen aan optimale verstrekking van gezondheidszorg voor de patiënt (art. 4, §1)
 - Patiënt en GZB zijn team, gelijkwaardige positie, gezamenlijke verantwoordelijkheid
 - Plicht patiënt om mee te werken aan optimale zorg, bv. informatie geven en adviezen/instructies opvolgen
- **Toevoeging: patiënt en GZB gedragen zich respectvol tegenover elkaar, andere patiënten en andere gezondheidszorgbeoefenaars (art. 4, §2)**
 - Geen agressie en claimgedrag patiënt

Recht op kwaliteit

- **Recht op kwaliteitsvolle dienstverlening die beantwoordt aan behoeften patiënt blijft bestaan, incl. plicht om menselijke waardigheid en zelfbeschikking te eerbiedigen (art. 5)**
 - Hoe kwaliteitsvolle zorg wordt verstrekt, wordt geëxpliciteerd in Kwaliteitswet
- **Toevoeging**
 - GZB moet rekening houden met doelstellingen en waarden patiënt; in voorkomend geval organiseert GZB daartoe de vroegtijdige zorgplanning
 - Doelgerichte zorg, patiëntgerichte dienstverlening, actieve rol patiënt, positieve benadering gezondheid en welzijn
 - Gelijkwaardige relatie patiënt en GZB met zorg o.b.v. overleg
 - Niet alle behoeften/doelstellingen/waarden onverkort volgen
 - MvT WPR 2002: niet alle mogelijke behoeften; geen toestemming voor achterwege laten medisch zinloze behandelingen
 - Diagnostische en therapeutische vrijheid (art. 4 Kwaliteitswet) heeft voorrang bij conflict met voorkeuren patiënt; medisch-wetenschappelijk oordeel GZB gaat voor dan

Vrije keuze en informatie

- **Recht op vrije keuze GZB en wijziging daarvan blijft behouden (art. 6, §1)**
- **Toevoeging: GZB moet patiënt informeren over de mate waarin hij ten gevolge van opgelegde maatregelen niet voldoet aan de voorwaarden voor de uitoefening van zijn beroep en zijn praktijkvoering (art. 6, §2, lid 1)**
- **Op verzoek van de patiënt informeert de gezondheidszorgbeoefenaar de patiënt over zijn beroepsbekwaamheid en beroepservaring (art. 6, §2, lid 2)**
- **De gezondheidszorgbeoefenaar informeert de patiënt of hij al dan niet beschikt over een verzekeringsdekking of een andere individuele of collectieve vorm van bescherming met betrekking tot de beroepsaansprakelijkheid (art. 6, §3)**

Gezondheidstoestandinformatie

- **Behoud van recht patiënt op alle informatie die nodig is om inzicht te krijgen in zijn gezondheidstoestand en de vermoedelijke evolutie ervan (art. 7, §1)**
- **Aangepaste modaliteiten (art. 7, §2)**
 - Voorheen in duidelijke taal en nu op kwaliteitsvolle wijze en op maat van de patiënt met voldoende tijd en mogelijkheid tot vragen stellen
- **Recht op niet-weten (art. 7, §3): geen wijzigingen**
- **Therapeutische exceptie (art. 7, §4): herformulering en nuancering**
 - Discussie over behoud exceptie (noodtoestand); behoud o.w.v. meer voordelen dan nadelen
 - Informatie achterhouden bij klaarblijkelijk ernstig nadeel voor gezondheid patiënt: gradueel informeren of alle informatie achterhouden (mits (enkel dan) raadpleging vooraf van andere GZB)
 - Verduidelijking “*klaarblijkelijk ernstig nadeel*” in MvT a.d.h.v. voorbeeld (vaststelling ziekte van Parkinson bij persoon met zware depressie met recente zelfmoordpoging)

Informed consent

- **Herschikking art. 8 WPR in 4 afzonderlijke artikels voor leesbaarheid**
- **Behoud van regel van geïnformeerde, voorafgaandelijke en vrije toestemming in iedere tussenkomst van GZB (art. 8), weigeringsrecht (art. 8/1) en spoedbepaling (art. 8/3)**
- **Toevoeging: patiënt en GZB streven ernaar om samen tot een besluit te komen (gezamenlijke besluitvorming)**
- **Mee te delen informatie licht gewijzigd**
 - Toevoeging: de te verwachte ontwikkelingen en de mogelijke alternatieven, al dan niet uitgevoerd door een andere gezondheidszorgbeoefenaar
 - Financiële gevolgen van tussenkomst, onverminderd artikel 73, § 1 ZIV-Wet
 - Afficheringsplicht m.b.t. conventiestatus en tarieven meest gangbare verstrekkingen voor hun discipline
 - Reeks affichemodellen gepubliceerd in *BS* 1 maart 2024 (o.a. kinesisten en apothekers)
- **Afzonderlijk artikel over voorafgaande wilsverklaringen (art. 8/2)**
 - Behoud van negatieve wilsverklaring, moet geëerbiedigd worden (geen gegronde redenen in wet)
 - Toevoeging van positieve wilsverklaring, er moet rekening mee gehouden worden

Patiëntendossier

- **Regel van art. 9, §1, lid 1 WPR blijft behouden: recht op zorgvuldig bijhouden en veilig bewaard patiëntendossier**
 - Explicitering in art. 33 Kwaliteitswet (minimale inhoud) en GDPR
- **Regel van art. 9, §1, lid 2 WPR blijft ook behouden: recht patiënt om documenten te laten toevoegen door GZB aan patiëntendossier**
 - Toevoeging: *“in het bijzonder wat betreft de waarden, levensdoelen en voorkeuren van actuele en toekomstige zorg en voorafgaande wilsverklaringen van de patiënt”*

Patiëntendossier - inzagerecht

- Regel van rechtstreekse inzage door patiënt in art. 9, §2 WPR blijft behouden + termijn van max. 15 dagen
- Toevoeging: *“De patiënt heeft recht op toelichting over de inhoud van het hem betreffende patiëntendossier”*
- Uitsluiting van inzagerecht
 - Nog steeds voor gegevens m.b.t. derden
 - Geen uitsluiting meer voor “persoonlijke notities”
 - Veel discussie en verwarring
 - MvT WPR 2002: *“Onder persoonlijke notities worden verstaan, de aantekeningen die door de beroepsbeoefenaar afzonderlijk werden opgeborgen, die voor anderen, zelfs voor medebetrokkenen van de zorgverleningsequipe, nooit toegankelijk zijn en die nodig zijn voor het persoonlijk gebruik van de zorgverlener. Vanaf het ogenblik dat de beroepsbeoefenaar deze aantekeningen spontaan voorlegt aan een collega, verliezen zij hun karakter van persoonlijke notities en kunnen zij dus niet worden uitgesloten van het inzagerecht”*
 - Zie bv. ook adviezen Nationale Raad Orde artsen 27 april 2019 en 25 maart 2023

Patiëntendossier - afschrift

- Behoud van regel van recht op afschrift in art. 9, §3 WPR
- Toevoeging: *“De patiënt bepaalt of hij dit afschrift schriftelijk, hetzij op papier, hetzij in elektronische vorm ontvangt”*
- Verwijdering van regel dat ieder afschrift moet vermelden *“Strikt persoonlijk en vertrouwelijk”*
- **Kostenregeling**
 - Nu: Koning kan max. bedragen bepalen (KB 2 februari 2007)
 - Wijziging (Zie ook: HvJ 26 oktober 2023): elk eerste afschrift is gratis; redelijke en verantwoorde administratieve kost voor bijkomende afschriften
- **Behoud van regel dat GZB afschrift weigert indien hij over duidelijke aanwijzingen beschikt dat de patiënt onder druk wordt gezet om een afschrift van zijn dossier aan derden mee te delen**
 - Ondanks kritiek in rechtsleer hierop

Patiëntendossier - na overlijden

- **Behoud van regeling van (enkel) inzage na overlijden (meerderjarige) patiënt in art. 9, §4 WPR**
 - Echtgenoot, (wettelijk samenwonende) partner en bloedverwanten t.e.m. tweede graad kunnen inzage vragen
 - Verzoek voldoende gemotiveerd en gespecificeerd; patiënt mag zich hiertegen niet uitdrukkelijk hebben verzet
 - Verloopt onrechtstreeks via aangewezen GZB (inzage in persoonlijke notities geschrapt)
- **Toevoeging van regeling voor inzage en afschrift na overlijden van minderjarige patiënt in nieuw art. 9, §4/1**
 - Vertegenwoordiger en bloedverwanten t.e.m. tweede graad kunnen inzage en afschrift vragen (tenzij art. 15, §1 WPR)
 - Enkel verzoek bloedverwanten moet voldoende gemotiveerd en gespecificeerd zijn
 - Als minderjarige wilsbekwaam was, komt recht toe aan persoon die hem zou hebben vertegenwoordigd
 - Geen recht op inzage en afschrift indien wilsbekwame minderjarige zich verzet heeft
 - Initieel ook regeling voor overleden meerderjarige onbekwame patiënten, maar stootte op te veel weerstand
 - Recht op toelichting
 - GZB weigert afschrift bij druk
 - Koning kan max. bedrag vaststellen voor afschrift (GDPR niet van toepassing, overleden patiënt)

Privacy en intimiteit

- **Recht op privacy, toevoeging verwijzing naar GDPR (art. 10, §1)**
- **Recht op intimiteit (art. 10, §2)**
 - Enkel de personen waarvan de aanwezigheid is verantwoord in het kader van de dienstverstrekking van de GZB kunnen aanwezig zijn bij de zorg, de onderzoeken en de behandelingen (bv. studenten geneeskunde tijdens kijkstage)
 - Vertrouwenspersoon mag aanwezig zijn, tenzij gegronde reden (bv. hygiëne)

Klachtrecht

- **Behoud van klachtrecht patiënt m.b.t. uitoefening patiëntenrechten bij ombudsfunctie in art. 11, §1 WPR**
 - Ombudsfunctie wordt dan verder geregeld in nieuw art. 16/1 WPR
 - Met vertrouwelijkheidsregeling
 - Vertrouwelijk: documenten opgemaakt en schriftelijke of mondelinge mededelingen gedaan door ombudsfunctie of betrokken partijen in de loop en ten behoeve van de bemiddeling zijn vertrouwelijk (bv. e-mails, brieven en notities)
 - Verbod op gebruik buiten bemiddeling, i.h.b. in gerechtelijke, administratieve, disciplinaire of arbitrale procedure of in enige andere procedure (ook niet in pers of sociale media); niet toelaatbaar als bewijs en ambtshalve wering uit debatten
 - Niet vertrouwelijk (behoudens schriftelijk akkoord partijen): document met vraag tot bemiddeling dat door ombudsfunctie wordt opgesteld voor GZB en bemiddelingsakkoord of document mislukking bemiddeling
 - Ombudspersoon onderhevig aan beroepsgeheim, kan niet optreden als getuige in procedure en mag reden mislukking niet onthullen, ook niet aan rechter/arbiter
- **Toevoeging klachtrecht na overlijden**
 - Na overlijden minderjarige patiënt: vertegenwoordiger of diegene die wilsbekwame minderjarige zou hebben vertegenwoordigd, tenzij minderjarige zich hiertegen uitdrukkelijk zou hebben verzet
 - Na overlijden meerderjarige patiënt: echtgenoot, wettelijk of feitelijk samenwonende partner, bloedverwanten t.e.m. de tweede graad en persoon die op moment van overlijden handelde als vertegenwoordiger, tenzij patiënt zich hiertegen uitdrukkelijk heeft verzet

Minderjarigen

- Veel discussie en amendementen m.o.o. ruimere, specifieke regeling rechten minderjarigen
- **Wijziging beperkt**
 - Voorheen (art. 12, §1 WPR) worden rechten minderjarige uitgeoefend door *“de ouders die het gezag over de minderjarige uitoefenen of door zijn voogd”*
 - Wijziging: *“de personen die conform boek I titel IX van het oude BW het gezag over de minderjarige uitoefenen of door zijn voogd”*
 - Inclusie pleegouders, die o.b.v. art. 387^{quinquies} oud BW bevoegd zijn voor dagdagelijkse beslissingen en belangrijke beslissingen m.b.t. gezondheid bij dringende noodzakelijkheid (ouders blijven bevoegd voor niet-dringende belangrijke beslissingen m.b.t. gezondheid)
 - Art. 12, §2 WPR blijft ongewijzigd
 - Betrokkenheid minderjarige i.f.v. leeftijd en maturiteit
 - Wilsbekwame minderjarige oefent rechten zelf uit (zonder ouders, tenzij vertrouwenspersoon)

Meerderjarige wilsonbekwamen

- Behoud van cascadereregeling
- Toevoeging beslissingsstandaard: *“De vertegenwoordiger oefent de rechten van de patiënt uit in het belang van de patiënt en overeenkomstig de door de patiënt geuite waarden, voorkeuren van actuele en toekomstige zorg en levensdoelen”*
- Behoud van regel dat vertegenwoordiger wilsonbekwame patiënt zoveel mogelijk en i.f.v. begripsvermogen moet betrekken bij nemen van beslissingen
 - Patiënt, ook al wilsonbekwaam, meer centraal plaatsen
 - Wilsonbekwame patiënt staat vertegenwoordiger bij; vertegenwoordiger beslist wel finaal; streven naar gezamenlijke besluitvorming
 - Als wilsonbekwame patiënt zeer weigerachtig staat t.o.v. tussenkomst, dan kan vertegenwoordiger geen toestemming geven
 - Inschatten gradatie samen uitoefenen patiëntenrechten is feitenkwestie en moet ingeschat worden door GZB
- Patiënt kan meerdere personen aanwijzen als vertegenwoordiger, mits bepaling volgorde van optreden
- Patiënt kan naasten aanduiden die vertegenwoordiger bijstaan

Afwijking beslissing vertegenwoordiger

- **Behoud van regel dat GZB moet afwijken van beslissing vertegenwoordiger in het belang van de patiënt en teneinde een bedreiging van diens leven of een ernstige aantasting van diens gezondheid af te wenden (art. 15, §2)**
 - Multidisciplinair overleg en schriftelijke motivering in patiëntendossier
- **Uitzondering**
 - Voorheen: *“Indien de beslissing genomen werd door een in artikel 14, § 1, bedoelde persoon, wijkt de beroepsbeoefenaar hiervan slechts af voor zover die persoon zich niet kan beroepen op de uitdrukkelijke wil van de patiënt”*
 - Wijziging: *“De gezondheidszorgbeoefenaar wijkt hiervan slechts af voor zover die persoon de uitdrukkelijke wil van de patiënt niet kan bewijzen”*
 - Geen onderscheid meer naargelang statuut vertegenwoordiger
 - Gevolg is ook: negatieve wilsverklaring staat altijd op zich; geen verplichting om in negatieve wilsverklaring vertegenwoordiger aan te duiden, opdat ze bindend zou zijn

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Vragen?

christophe.lemmens@uantwerpen.be

christophe.lemmens@dewallens-partners.be